

«ՀԱՅԱԷՐՈՆԱՎԻԳԱՑԻԱ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ արտոնորի եզրակացություն

2017թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն.....	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	4
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	9

Անկախ ատղիտորական եզրակացություն

«Հայաերոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և խորհրդին

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Հայաերոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Հայաերոնավիգացիա» ՓԲԸ ֆինանսական վիճակը և նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքն ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Կարծիքի հիմքեր

Մենք ատղիտն անցկացրեցինք ատղիտի միջազգային ստանդարտների (ԱՄՍ) համաձայն: Այդ ստանդարտներով սահմանված մեր պարտականությունները ներկայացված են «Ատղիտորի պարտականությունները ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտի վերաբերյալ» հատվածում: Հաշվապահների Վարքագծի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՎՍՄԽ) կողմից հաստատված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի» (ՊՀՎ կարգ) համաձայն մենք պահպանել ենք մեր անկախությունը Ընկերության նկատմամբ և պահպանել ենք էթիկայի այլ սկզբունքների նկատմամբ մեր պարտականությունները համաձայն այդ ստանդարտների և ՀՎՍՄԽ Վարքագրի:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան ատղիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու ընթացքում ղեկավարությունը պարտավոր է գնահատել Ընկերության գործունեության անընդհատությունը, բացահայտելու գործունեության

ASATRYANS LLC
Sakharov Business Center,
48/1 Nalbandyan street, 5th floor,
Yerevan 0010, Armenia
T. + 374 60 53 23 23
+ 374 99 54 33 88
E-mail: general@asatryans.com
www.asatryans.com

ԱՍԱՏՐՅԱՆ ՍՊԸ
Մախարով Բիզնես-Կենտրոն,
Նալբանդյան փող. 48/1, 5-րդ հարկ,
ՀՀ, Երևան, 0010
Հ. + 374 60 53 23 23
+ 374 99 54 33 88
Էլ. huugh@general@asatryans.com
www.asatryans.com

անընդհատության վերաբերյալ խնդիրները և առաջնորդվել հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքով, եթե ղեկավարությունը չի պատրաստվում լուծարել ընկերությունը կամ դադարեցնել գործունեությունը կամ չունի այլընտրանք քան գործունեության դադարեցումն է:

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ամբողջությամբ վերցրած, բոլոր էական առումներով զերծ են սխալներից՝ պայմանավորված խարդախություններով կամ բացթողումներով, և պատրաստել աուդիտորական եզրակացություն, որը ներառում է մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը ամենաբարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ համաձայն աուդիտը մշտապես կհայտնաբերի էական սխալները և բացթողումները երբ դրանք առկա են: Մխալները կարող են առաջանալ խարդախության կամ բացթողումների հետևանքով և համարվում են էական, եթե առանձին կամ միասին վերցրած կարող են ազդել օգտագործողների տնտեսական որոշումների վրա, որոնք կայացվում են հիմք ընդունելով ֆինանսական հաշվետվությունները:

Աուդիտի ընթացքում, որն իրականացվել է ԱՄՄ համաձայն, մենք առաջնորդվել ենք մասնագիտական դատողությամբ և պրոֆեսիոնալ կասկածամտությամբ: Մենք մտ.

- Հայտնաբերել և գնահատել ենք էական սխալների ռիսկերը ֆինանսական հաշվետվություններում՝ պայմանավորված խարդախություններով և բացթողումներով, նախագծել և իրականացրել ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այս ռիսկերին պատասխանելու նպատակով և ձեռք ենք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքը արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած սխալի չհայտնաբերման ռիսկը ավելի բարձր է քան բացթողման հետևանքով առաջացածինը, քանի որ խարդախությունը կարող է ընդգրկել գաղտնի պայմանավորվածություններ, խարդախություն, նպատակային բացթողում, յուրացում կամ ներքին վերահսկողական մոդերի շրջանցում:
- Պատկերացում ենք կազմել ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ, որպեսզի նախագծենք աուդիտորական ընթացակարգերը տվյալ հանգամանքներին համապատասխան, բայց ոչ կարծիք արտահայտել Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ:
- Գնահատել ենք Ընկերության ղեկավարության կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանությունը և հաշվապահական ողջամիտ գնահատումները և կից բացահայտումները:
- Որոշել ենք ղեկավարության կողմից օգտագործված հաշվապահական հաշվառման գործունեության արձնագրության սկզբունքի օգտագործման համապատասխանությունը՝ ելնելով հավաքագրված աուդիտորական ապացույցներից, եղել են արդյոք էական անորոշություններ, որոնք կարող են առաջացնել կասկածներ, այն մասին, որ Ընկերությունը կարող է ունենալ խնդիրներ գործունեության անընդհատության հետ կապված: Եթե կան մնան անորոշություններ, ապա մենք պարտավոր ենք մեր եզրակացությունում օգտագործողների ուշադրությունը հրավիրել այդ բացահայտումներին, իսկ եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն ապա պարտավոր ենք ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են աուդիտորական ապացույցների վրա, որոնք ձեռք են բերվել

մինչև մեր կողմից աուդիտորական եզրակացություն տալու ամսաթիվը: Սակայն հետագա դեպքերը և հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերությանը դադարեցնել գործունեության անընդհատությունը:

- Գնահատել ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր բնութագիրը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, և թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այպես, որպեսզի համարվի ճշմարիտ ներկայացում:

Մենք ծանուցել ենք ղեկավարությանը աուդիտի շրջանակների, ժամանակացույցի և կարևոր բացահայտումների մասին՝ ներառյալ ներքին վերահսկողության համակարգում առկա բերությունների մասին, որոնք մենք հայտնաբերել ենք աուդիտի ընթացքում:

Մենք մաս ծանուցել ենք ղեկավարությանը, որ առաջնորդվել ենք էթիկայի դրույթներով, կապված անկախության հետ և բացահայտել ենք մրանց բոլոր փոխհարաբերությունները, որոնք կարելի է ողջամտորեն մտածել, որ կկրեն մեր հարաբերությունները և համապատասխան երաշխիքները, որտեղ որ կիրառելի է:

Այն բոլոր դիտարկումներից, որոնք քննարկվել են ղեկավարության հետ, ընտրվել են մրանք, որոնք առավել կարևոր են ընթացիկ ժամականաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և համարվում են, որպես հիմնական աուդիտորական հիմնահարցեր (ՀԱՀ): Մենք ներկայացրել ենք այդ խնդիրները աուդիտորական եզրակացությունում, եթե ՀՀ օրենսդրությամբ և սահմանված կարգերով չի արգելում հրապարակայնորեն բացահայտումը կամ, հազվադեպ դեպքերում, մենք որոշում ենք, որ մնան բացահայտման դեպքում հասարակությանը հասցված վնասները ավելին կլինեն, քան մնան բացահայտման օգուտները:

Աուդիտորական առաջադրանքի, որի արդյունքը այս աուդիտորական եզրակացությունն է, ղեկավարը Ալբերտ Ասատրյանն է:

11 հունիսի 2018թ.

Մերգեյ Ասատրյան

Ալբերտ Ասատրյան

Տնօրեն

Առաջադրանքի ղեկավար

ԱՍՏՐԻՅԱՆՍ ՍՊԸ

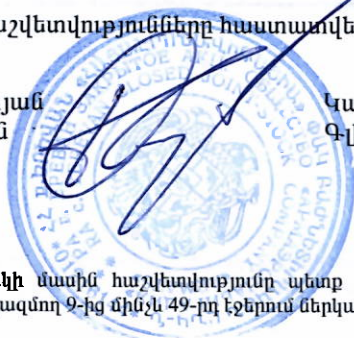
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	5,011,667	5,417,107
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	235,863	265,555
Փոխառություններ	6	4,472	9,473
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	7	14,276	-
		5,266,278	5,692,135
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	8	73,975	66,779
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	9	998,351	696,479
Փոխառություններ	6	4,912	5,640
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	10	3,588,363	965,873
		4,665,601	1,734,771
Ընդամենը ակտիվներ		9,931,879	7,426,906
<i>Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ</i>			
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>	11		
Բաժնետիրական կապիտալ		2,660,000	2,660,000
Պահուստային կապիտալ		399,000	399,000
Կուտակված շահույթ		5,447,522	3,453,035
		8,506,522	6,512,035
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	7	535,919	495,286
		535,919	495,286
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	12	333,201	302,128
Պահուստներ	13	71,378	44,819
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն	21	484,859	72,638
		889,438	419,585
		1,425,357	914,871
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		9,931,879	7,426,906

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2018թ. հունիսի 08-ին՝

Արթուր Գասպարյան
 Գլխավոր տնօրեն

Կարինե Հակոբյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկագուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 49-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 49-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
	Ծնթ.		
Հասույթ	14	6,607,686	4,660,437
Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին	15	(2,499,619)	(2,234,102)
Ծառայություններ և նյութեր		(112,017)	(168,297)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	4, 5	(675,898)	(652,619)
Գործուղման ծախսեր		(133,356)	(47,480)
Բուժսպասարկում		(48,138)	(61,027)
Վերապատրաստման ծախսեր		(57,226)	(57,840)
Հեռահաղորդակցության ծախսեր		(30,904)	(31,731)
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման ծախսեր		(27,465)	(27,138)
Անդամավճարների գծով ծախսեր	16	(134,655)	(138,901)
Գրասենյակային ծախսեր		(26,777)	(68,056)
Այլ ծախսեր	17	(136,892)	(141,736)
Այլ եկամուտ	18	25,257	28,258
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		2,749,996	1,059,768
Ֆինանսական եկամուտ	19	41,716	9,447
Ֆինանսական ծախսեր	19	-	(1,399)
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	20	346,260	(57,658)
Շահույթ մինչև հարկերը		3,137,972	1,010,158
Շահութահարկի գծով ծախս	21	(651,578)	(170,889)
Տարվա շահույթ		2,486,394	839,269
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		2,486,394	839,269

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 49-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Պահուս- տային կապիտալ	Կուտակված շահույթ/ (վնաս)	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,660,000	399,000	2,947,126	6,006,126
Տարվա շահույթ	-	-	839,269	839,269
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	839,269	839,269
Շահաբաժիններ	-	-	(333,360)	(333,360)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(333,360)	(333,360)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,660,000	399,000	3,453,035	6,512,035
Տարվա շահույթ	-	-	2,486,394	2,486,394
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	2,486,394	2,486,394
Շահաբաժիններ	-	-	(491,907)	(491,907)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(491,907)	(491,907)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,660,000	399,000	5,447,522	8,506,522

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 49-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ՝ <i>ճշգրտումներ`</i>	2,486,394	839,269
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	675,898	652,619
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/վնաս	(1,739)	(497)
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	651,578	170,889
Ֆինանսական եկամուտ	(41,716)	(9,447)
Ֆինանսական ծախս	-	1,399
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի պահուստի շարժ	27,465	27,138
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի պահուստի հակադարձումից եկամուտ	(1,485)	-
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	(346,260)	57,658
Գործառնական շահույթ/(վնաս) նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	3,450,135	1,739,028
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(329,337)	203,770
Պաշարների փոփոխություն	(2,983)	12,603
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	31,073	(67,446)
Պահուստների փոփոխություն	26,559	(8,644)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) դրամական միջոցներ	3,175,447	1,879,311
Վճարված տոկոսներ	-	(1,399)
Վճարված շահութահարկ	(222,056)	(89,652)
Գործառնական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	2,953,391	1,788,260

Գրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ներդրումային գործունեությունից գրամական միջոցների հոսքեր		
Տրված կանխավճարներ	-	6,100
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(240,766)	(451,077)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	-	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	40,492	9,447
Տրված փոխառությունների մարումներ	5,640	6,750
<i>Ներդրումային գործունեությունից ստացված(գործունեության համար օգտագործված) գուտ գրամական միջոցներ</i>	<i>(194,634)</i>	<i>(428,780)</i>
Ֆինանսական գործունեությունից գրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	-	61,591
Վարկերի և փոխառությունների մարում	-	(174,121)
Վճարված շահաբաժիններ	(491,907)	(333,360)
<i>Ֆինանսական գործունեության համար օգտագործված գուտ գրամական միջոցներ</i>	<i>(491,907)</i>	<i>(445,890)</i>
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/(նվազում)	2,266,850	913,590
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը գրամական միջոցների վրա	355,640	(57,669)
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքները տարեկազմի դրությամբ	965,873	109,952
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	3,588,363	965,873

Գրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 9-ից մինչև 49-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական ծանոթագրություններ

հաշվետվություններին

կից

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Հայաէրոնավիգացիա» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) գրանցվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից և ստացել իրավաբանական անձի պետական գրանցման վկայական 1997թ. Օգոստոսի 7-ին:

Ընկերությունն իրավաբանական անձ համարվող, շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող (առևտրային) կազմակերպություն է, որը ստեղծվել է և իր գործունեության ընթացքում դեկավարվում է «Քաղաքացիական օրենսգրքին», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքին, գործող այլ իրավական ակտերին և կանոնադրությանը համապատասխան:

Ընկերության ստեղծման նպատակը տնտեսական գործունեություն (այդ թվում՝ ՀՀ օդային տարածքի օգտագործման և ՀՀ միջազգային պարտավորությունների ու ՀՀ-ում գործող պահանջներին համաձայն ավիացիայի բնագավառում կիրառվող տեխնիկական սարքավորումների զարգացման ապահովման) իրականացնելու ճանապարհով շահույթի ստացումն է:

Ընկերության գործունեության հիմնական տեսակներն են.

- ՀՀ օդային տարածքում օդային երթևեկության կազմակերպմամբ և ապահովմամբ.
- ՀՀ օդային տարածքում իրականացվող չվերթերի ատրոնավիագացիոն տեղեկատվության ապահովմամբ.
- Թռիչքների ռադիոտեխնիկական ապահովում և կապի սարքավորումների տեխնիկական ներդրում, սպասարկում և այլն.
- Իր պատասխանատվության տակ գտնվող օդային տարածքում թռիչքների կառավարում
- Սահմանված կարգով թռիչքների կազմակերպման ապահովում

Ընկերության աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է՝ 353 (2016թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 383 աշխատակից):

Կորպորատիվ կառուցվածքը

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 2,660,000 հազար (Երկու միլիարդ վեց հարյուր վաթսու միլիոն) ՀՀ դրամ, որը կազմում է 35 սովորական բաժնետոմս, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 76,000 հազար ՀՀ դրամ: Ընկերության կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնետոմսերը տեղաբաշխված են և լրիվ վճարված:

Ընկերության միակ բաժնետերը Հայաստանի Հանրապետությունն է: Վերջինս իրականացնում է բաժնետոմսերի կառավարումը ՀՀ կառավարության լիազորված մարմնի՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության կողմից (այսուհետ՝ ՔԱԳՎ):

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է, որն ունի Ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք:

Ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք կանոնադրությամբ կամ օրենքով վերապահված են Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կամ գլխավոր տնօրենի իրավասությանը, իրականացնում է Ընկերության խորհուրդը: Խորհուրդը կազմված է 6 անդամներից, որոնք վարձատրվում են Ընկերության կողմից:

Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն (գործառնական գործունեությունը) իրականացնում է Ընկերության գլխավոր տնօրենը:

Խորհրդի կազմը ներկայացված է ստորև՝

Սերգեյ Ավետիսյան
ՀՀ ԿԱՔԱԳՎ պետ-խորհրդի նախագահ

Աննա Մարգարյան
Հանձնաժողովի նախագահ

Արմեն Դավթյան
Ֆինանսական տնօրեն

Գագիկ Դազարյան
Խորհրդի անդամ

Մելիք-Իսրայելյան Արմեն
Խորհրդի ոչ գործադիր անդամ

Խաժակ Մաթևոսյան
Խորհրդի անկախ անդամ

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից:

2.2 Դանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական ֆունկցիոնալ արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Ընկերության հասույթի 95%-ից ավելին Եվրոյով գործարքներից են առաջանում, սակայն Ընկերության ծախսերը և ծախսումների 95%-ը ՀՀ դրամով է առաջանում: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն:

2.5 Նոր և փոփոխված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2017թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) և ՀՀՄՄԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նոր ընդունված ստանդարտներ, որոնք ազդում են ներկայացման և բացահայտման վրա

ՖՀՄՄ-ների և նոր մեկնաբանությունների փոփոխությունները, որոնք ուժի մեջ են 2017թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո ընկած ժամանակահատվածից սկսած

Ընթացիկ տարում Ընկերությունը կիրառել է մի շարք ՖՀՄՄ-ներ և մեկնաբանություններ, որոնք ընդունվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Կոմիտեի (ՀՀՄՄԿ) կողմից և կիրառելի են 2017թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2010-2012 ժամանակաշրջան

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2010-2012 ժամանակաշրջանը ներառում է ՖՀՄՄ-ներում մի շարք ճշգրտումներ, որոնք ամփոփված են ստորև.

ՖՀՄՄ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ պայմանական հատուցումը, որը դասակարգվել է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն պետք է չափվի իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, առանց հաշվի առնելու, թե պայմանական հատուցումը ՖՀՄՄ 9 կամ ՀՀՄՄ 39 ստանդարտների համաձայն ֆինանսական գործիք է, թե ոչ, ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն: Իրական արժեքի փոփոխությունները պետք է ներառվեն շահույթում կամ վնասում: ՖՀՄՄ 3-ի վերանայումները կիրառելի են 2014թ. հուլիսի 1-ից հետո տեղի ունեցող ձեռնարկատիրական միավորումների ձեռքբերումների վրա:

ՖՀՄՄ 13. «Իրական արժեքի չափումը» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ ՖՀՄՄ 13-ի վերանայումը և դրա արդյունքում ՀՀՄՄ 29-ի և ՖՀՄՄ 9-ի վերանայումները չեն վերացրել անտոկոս կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի ներկայացումը իրենց հաշվով ներկայացված գումարով՝ առանց զեղչման, եթե զեղչման ազդեցությունը էական չէ:

ՀՀՄՄ 24. «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ կառավարող ընկերությունը, որը կառավարման ծառայություններ է մատուցում հաշվետու Ընկերությանը, հանդիսանում է նրա կապակցված կողմ: Հետևաբար հաշվետու ընկերությունը պետք է որպես կապակցված կողմ բացահայտի մատուցված կառավարման ծառայությունների դիմաց վճարման գումարները:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ վերոնշյալ վերանայումները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2011-2013 ժամանակաշրջան

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2011-2013 ժամանակաշրջանը ներառում է ՖՀՄՄ-ներում մի շարք ճշգրտումներ, որոնք ամփոփված են ստորև.

ՖՀՄՄ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի վերանայումը պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 3-ը չի կիրառվում բոլոր տեսակի համատեղ պայմանավորվածությունների համար՝ տվյալ Համատեղ Պայմանավորվածության ֆինանսական հաշվետվություններում:

ՖՀՄՄ 13-ի վերանայումը պարզաբանում է պորտֆելի բացառման շրջանակները ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման ժամանակ գուտ հիմունքով, ներառում է բոլոր այն պայմանագրերը, որոնք ներառվում են ՀՀՄՄ 39-ի և ՖՀՄՄ 9-ի շրջանակներում և հաշվառվում են վերջինիս համաձայն, անգամ եթե տվյալ ակտիվները կամ պարտավորությունները չեն բավարարում ՀՀՄՄ 32-ի ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սահմանմանը:

ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտը և ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտը փոխադարձ փոխարինելի չեն և երկու ստանդարտների կիրառությունը կարող է պարտադիր լինել: Հետևաբար Ընկերությունը, որը ձեռք է բերում ներդրումային գույք պետք է սահմանի թե արդյոք.

ա) գույքը բավարարում է ներդրումային գույքի սահմանմանը համաձայն ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտի,

բ) գործարքը բավարարում է ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի սահմանմանը:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ վերոնշյալ վերանայումները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս չեն կիրառվում Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

Ընկերությունը չի կիրառել հետևյալ նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք թողարկվել են, սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն՝

ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՍԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	Կիրառությունը
ՖՀՄՍ 9. Փոփոխություններ	Ֆինանսական գործիքներ	1 Հունվարի, 2018թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 15	Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ	1 Հունվարի, 2018թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 16	Վարձակալություն	1 Հունվարի, 2019թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 2. Փոփոխություններ	Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարների դասակարգումը և չափումը	1 Հունվարի, 2018թ.	Հետընթաց

ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	Կիրառությունը
ՖՀՄՍ 10 և ՀՀՄՍ 28. Փոփոխություններ	Ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ակտիվների վաճառք կամ հատկացում	Դեռևս որոշված չէ այս ստանդարտի համար կիրառման ժամանակա- ցույց, սակայն վաղ կիրառումը թույլատրելի է	
ՀՀՄՍ 7. Փոփոխություններ	Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտում	1 Հունվարի, 2017թ.	Հետընթաց
ՀՀՄՍ 12. Փոփոխություններ	Չիրացված վնասների ժամանակ հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում	1 Հունվարի, 2017թ.	Հետընթաց

Ծանոթագրություն՝ ՖՀՄՍ 14 «Կարգավորիչ հետաձգվող հաշիվներ» ստանդարտը կիրառելի չէ
 Ընկերության համար, քանի որ Ընկերությունը ՖՀՄՍ-ների առաջին անգամ ընդունող չէ:

*ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտ. Բացահայտման
 նախաձեռնություն*

ՀՀՄՍ 1. «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի փոփոխություններն
 ուղղված են հաղթահարելու ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստողների կողմից
 իրենց դատողության կիրառման հետ կապված ընդունված խոչընդոտները՝ իրականացնելով
 հետևյալ փոփոխությունները՝

- պարզաբանվել է, որ տեղեկատվությունը չպետք է աղճատվի՝ այն համախմբելու կամ ոչ
 էական տեղեկատվություն տրամադրելու միջոցով: Էականության նկատառումները
 պետք է կիրառվեն ֆինանսական հաշվետվությունների բոլոր բաժինների վրա: Անգամ
 եթե ստանդարտը պահանջում է հատուկ բացահայտում, էականությունը պետք է հաշվի
 առնվի,
- պարզաբանվել է, որ այս հաշվետվություններում էական հոդվածները կարող են
 խմբավորվել կամ տարանջատվել, եթե հարկն է և լրացուցիչ ուղեցույց պետք է տրվի
 ընդհանուր գումարի վերաբերյալ,
- լրացուցիչ օրինակները պարզաբանում են ծանոթագրությունների հերթականության
 հնարավոր ձևերը, և որ հասկանալիությունը և համեմատելիությունը պետք է հաշվի
 առնվի՝ ծանոթագրությունների հերթականությունը սահմանելիս, և որ այլևս պարտադիր
 չէ ծանոթագրությունների հերթականության պահպանումը ըստ նախկինում ՀՀՄՍ 1
 պարագրաֆ 114-ում նշված հերթականության:

Սույն փոփոխությունը կիրառելի է 2016թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների
 համար: Ընկերությունը դեռևս չի գնահատել նշված փոփոխությունների ազդեցությունն իր
 ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 16. «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 41. «Գյուղատնտեսություն». Բերքատու բույս

ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 41-ի փոփոխությունները սահմանում են «Բերքատու բույս» հասկացությունը
 և պահանջում, որ գյուղատնտեսական ակտիվները, որոնք բավարարում են «Բերքատու բույս»
 սահմանմանը հաշվառվեն որպես հիմնական միջոց՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի՝ ՀՀՄՍ 41-ի
 փոխարեն:

Բերքատու բույսերի վրա աճեցվող բերքը շարունակվում է հաշվառվել ՀՀՄՍ 41. «Գյուղատնտեսություն» ստանդարտի համաձայն:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 41-ի փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ընկերությունը չի զբաղվում գյուղատնտեսությամբ:

ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ». Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում

ՀՀՄՍ 16. «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38. «Ոչ նյութական ակտիվներ» ստանդարտների փոփոխությունները արգելում են, որ Ընկերությունները մաշվածության և ամորտիզացիայի հաշվարկման համար օգտագործեն, կիրառեն կամ հիմնվեն *եկամտի վրա հիմնված* մեթոդի վրա: ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխությամբ հերքվում են այն ենթադրությունները, որ հասույթը մաշվածության կամ ամորտիզացիայի հաշվարկի համապատասխան հիմք է: Այս ենթադրությունը կարող է հերքվել հետևյալ երկու սահմանափակ դեպքերում միայն.

ա) երբ ոչ նյութական ակտիվն արտահայտված է հասույթից չափման միջոցով,

բ) երբ հնարավոր է ցույց տալ, որ հասույթը և ոչ նյութական ակտիվից տնտեսական օգուտները մեծապես կախված են միմյանցից:

Փոփոխություններն ունեն հետադարձ կիրառություն և կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այժմ Ընկերությունը կիրառում է մաշվածքի և ամորտիզացիայի հաշվարկի գծային մեթոդը: Դեկավարությունը գտնում է, որ գծային մեթոդը համապատասխան ակտիվներից տնտեսական օգուտների օգտագործման առավել համապատասխան մեթոդն է: Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխությունների կիրառումը էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 11. Համատեղ Պայմանավորվածություններում ներդրման հաշվառում

ՖՀՄՍ 11. «Համատեղ պայմանավորվածություններ» ստանդարտի փոփոխությամբ տրվել է ուղեցույց, թե ինչպես պետք է հաշվառվի համատեղ գործունեության ձեռքբերումը, որը իրենից ներկայացնում է բիզնես, ինչպես սահմանված է ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտով: Մասնավորապես փոփոխությամբ սահմանվել է, որ ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի և այլ ստանդարտների (օր.՝ ՀՀՄՍ 36. «Ակտիվների արժեզրկում») կապված ԴՄ ձեռքբերումից առաջացած գույքիլի հետ) համապատասխան սկզբունքները պետք է կիրառվեն:

Փոփոխություններն ունեն հետադարձ կիրառություն և կիրառելի են 2016 հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՖՀՄՍ 11. «Համատեղ պայմանավորվածություններ» ստանդարտի փոփոխությունների կիրառումը էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 9. «Ֆինանսական գործիքներ»

2009թ. նոյեմբերին թողարկված և 2014թ. հոկտեմբերին փոփոխված այս ստանդարտը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապահովման նոր պահանջներ է ներկայացնում: ՖՀՄՍ 9 պահանջում է, որ ՀՀՄՍ 39-ի՝ «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», համաձայն ճանաչված բոլոր ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են այնպիսի բիզնես

մոդելում, որի նպատակն է պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր հավաքագրելը, և որում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը համարվում են միմիայն մայր գումարի և մայր գումարի մնացորդի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ, հիմնականում հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Բոլոր այլ պարտքային և բաժնային գործիքները հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չափվում են իրենց իրական արժեքով:

ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա առավելապես վերաբերում է ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունների հաշվառմանը (որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով) կապված այդ պարտավորության վարկային ռիսկի հետ: Մասնավորապես, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի, ֆինանսական պարտավորությունների համար, որոնք հաշվառվում են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխության գումարը, որը վերագրվում է այդ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությանը, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, քանի դեռ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխության ազդեցության ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում չի առաջացնում եկամտի կամ ծախսի հաշվառման անհամատեղում: Ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկին վերագրվող իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն վերադասակարգվում եկամտի կամ ծախսի: Նախկինում, համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի, ֆինանսական պարտավորության՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, փոփոխության ամբողջ գումարը ճանաչվում էր եկամտում կամ ծախսում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հետ կապված ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է կիրառել սպասվող պարտքային վնասի մոդելը, ի տարբերություն ՀՀՄՍ 39-ի կրած պարտքային վնասի մոդելի: Սպասվող պարտքային վնասի մոդելը պահանջում է հաշվառել պարտքային վնասները, ինչպես նաև դրանցում փոփոխությունները, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ՝ փոփոխությունները պարտքային ռիսկում արտացոլելու նպատակով:

Հեջի նոր ընդհանուր հաշվառման պահանջները պահպանում են հեջի հաշվառման երեք մեխանիզմներ, որոնք այժմ առկա են ՀՀՄՍ 39-ում: Համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի՝ ավելի ճկուն են դարձել այն գործառնությունների տեսակները, որոնք ընդունելի են հեջի հաշվառման համար, մասնավորապես ընդլայնվել են այն գործիքների տեսակները, որոնք համապատասխանում են հեջի հաշվառմանը: Ավելին, արդյունավետության ստուգումը հանվել է և փոխարինվել է *տնտեսական հարաբերություն* սկզբունքով: Հեջի արդյունավետության հետընթաց գնահատում նույնպես այլևս չի պահանջվում:

ՖՀՄՍ 9-ը կիրառելի է 2018թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ: Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ ՖՀՄՍ 9-ը կկիրառվի Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում 2018թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և որ այս նոր ստանդարտի կիրառումն էական ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական ակտիվներին և ֆինանսական պարտավորություններին վերաբերող հաշվետվության մեջ ներկայացվող գումարների վրա:

Համախմբման բացառության կիրառումը (փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12, ՀՀՄՍ 28 ստանդարտներում)

2015թ.-ին ընդունված ՖՀՄՍ 10. «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ», ՖՀՄՍ 12. «Այլ ընկերություններում մասնակցության բացահայտում», ՀՀՄՍ 28. «Ներդրումներ ասոցիացված ընկերություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» ստանդարտներում փոփոխություններն ուղղված են ճշտելու այն խնդիրները, որոնք առաջացել են ներդրումային ընկերություններում համախմբման բացառությունը կիրառելիս, պարզաբանելով՝

- համախմբում չիրականացնելու բացառությունը կիրառելի է այն մայր ընկերության համար, որն իր հերթին հանդիսանում է մեկ այլ ներդրումային ընկերության դուստր ձեռնարկություն՝ անգամ եթե ներդրումային ընկերությունը իր բոլոր դուստր ընկերությունները չափում է իրական արժեքով,
- դուստր ձեռնարկությունը, որը մատուցում է ծառայություններ կապված մայր ընկերության ներդրումային գործունեության հետ, չպետք է համախմբվի, եթե դուստր ընկերությունը, իր հերթին, հանդիսանում է ներդրումային ընկերություն,
- ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկության դեպքում բաժնեմասնակցության մեթոդը կիրառելիս ներդրումային ընկերությունում ոչ ներդրումային ընկերություն հանդիսացող ներդրողը կարող է, որպես ասոցիացված ընկերություն կամ համատեղ ձեռնարկություն, պահպանել դուստր ձեռնարկությունում իր ներդրման իրական արժեքով հաշվառումը,
- ներդրումային ընկերությունը, որը չափում է իր բոլոր դուստր ընկերությունները իրական արժեքով, ներկայացնում է ՖՀՄՍ 12-ով ներդրումային ընկերությունների համար պահանջվող բացահայտումները:

Վերոնշյալ փոփոխությունները կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10. և ՀՀՄՍ 28. Ակտիվների վաճառքը կամ նվիրատվությունը ներդրողի և ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկության միջև ստանդարտներում

Փոփոխությունները վերաբերվում են այն իրավիճակներին, երբ տեղի է ունեցել ակտիվների վաճառք կամ նվիրատվություն ասոցիացված ընկերության և ներդրողի կամ համատեղ ձեռնարկության միջև: Մասնավորապես, փոփոխությունները նշվում են, որ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող դուստր ընկերությունում վերահսկողության կորստից առաջացած վնասը, որն ասոցիացված ընկերության հետ գործարքի արդյունք չէ, մայր ընկերության շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է միայն այդ ասոցիացիայում չկապակցված ներդրողների մասնակցության չափով:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետադարձ սկզբունքով 2016թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՖՀՄՍ 10 և ՀՀՄՍ 28-ի փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ»

Այս ստանդարտն առաջին անգամ քննարկման է դրվել 2008թ.-ին: Ստանդարտը վերանայվեց (փոփոխվեց) 2014թ.-ին, այնուհետև՝ 2015թ.-ին: Վերջնական տարբերակը թողարկվել է 2014թ. մայիսին:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը, երբ կիրառության մեջ մտնի, պետք է փոխարինի ՀՀՄՍ 18. «Հասույթ» և ՀՀՄՍ 11. «Կառուցման պայմանագրեր» ստանդարտներով սահմանված հասույթի ճանաչման ուղեցույցներին և կից մեկնաբանություններին:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի էական սկզբունքն այն է, որ Ընկերությունը պետք է հասույթը ճանաչի այն գումարով, որով որ Ընկերությունը պատկերացնում կամ ակնկալում է, որ հաճախորդներին, ըստ պայմանագրի, տրված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների գումարները կստացվեն կամ կհավաքագրվեն Ընկերության կողմից:

Ստանդարտը տալիս է պարզ, սկզբունքների վրա հիմնված հինգ քայլ պարունակող մոդել, որը կիրառվելու է հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի հաշվառման նպատակով:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը կիրառելի է 2017թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ:

ՖՀՄՍ 15-ը փոխարինելու է հետևյալ ստանդարտներին՝

- ՀՀՄՍ 11. «Կառուցման պայմանագրեր»,
- ՀՀՄՍ 18. «Հասույթ»,
- ՖՀՄՄԿ 13. «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր»,
- ՖՀՄՄԿ 15. «Անշարժ գույքի կառուցման պայմանագրեր»,
- ՖՀՄՄԿ 18. «Ակտիվների փոխանցում հաճախորդների կողմից»,
- ՄՄԿ 31. «Հասույթ, գովազդային ծառայություններ ներառող բարտերային գործարքներ»:

Ստանդարտի հիմնական սկզբունքը ներկայացված է հինգ քայլ ներառող մոդելում՝

Քայլ 1. ճանաչել հաճախորդի հետ պայմանագիրը,

Քայլ 2. ճանաչել պայմանագրային պարտավորությունները,

Քայլ 3. սահմանել գործարքի գինը,

Քայլ 4. կիրառել գործարքի գինը պայմանագրային պարտավորությունների նկատմամբ,

Քայլ 5. ճանաչել հասույթը, երբ ընկերությունը ավարտում է պայմանագրային պարտավորությունները:

Ընկերության տնօրինությունը գտնում է, որ ապագայում ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի կիրառումը կարող է էական ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների և ծանոթագրությունների վրա: Այնուամենայնիվ ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ազդեցության վերաբերյալ արժանահավատ գնահատական տալը կիրառելի չէ, քանի դեռ Ընկերությունը մանրամասն վերանայում չի իրականացրել:

ՖՀՄՍ-ների տարեկան վերանայումներ 2012-2014 ժամանակաշրջան

2012-2014 ժամանակաշրջանի տարեկան փոփոխությունները ներառում են մի շարք փոփոխություններ, որոնք խմբավորված են ստորև.

ՖՀՄՍ 5 փոփոխությունը ներկայացնում է հատուկ ուղեցույց ՖՀՄՍ 5-ում, այն դեպքում երբ Ընկերությունը վերադասակարգում է ակտիվը (կամ օտարվող խումբը) որպես վաճառքի ենթակա կամ սեփականատերերին տրամադրման ենթակա: Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ այդպիսի փոփոխությունը պետք է դիտարկվեն որպես օտարման նախնական պլանի շարունակություն, և հետևաբար, ՖՀՄՍ 5-ի՝ վաճառքի պլանի փոփոխության հետ կապված պահանջները չեն կիրառվում:

ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունները տալիս են լրացուցիչ ուղեցույց պարզաբանելու համար, թե արդյոք ծառայության մատուցման պայմանագիրը ունի շարունակական մասնակցություն փոխանցված ակտիվում՝ փոխանցված ակտիվների վերաբերյալ բացահայտման նպատակով:

ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հետաշխատանքային հատուցումների գծով պարտավորությունների զեղչման նպատակով կիրառվող տոկոսադրույքը պետք է սահմանվի՝ հաշվի առնելով հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի շուկայական շահութաբերությունը: Բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի շուկայի ուսումնասիրության խորությունը պետք է լինի արտարժույթի մակարդակով (օրինակ՝ այն արտարժույթի, որով պարտավորությունը պետք է մարվի): Այն արտարժույթների դեպքում, որոնց գծով բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի խորը շուկա չկա, պետք է կիրառվի պետական պարտատոմսերի շուկայական շահութաբերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ՝ արտահայտված սահմանված արտարժույթով:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ նշված փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում: Ստորև ներկայացված են ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքները.

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Եվրո	580.10	512.20
ԱՄՆ դոլար	484.10	483.94
Բեժ Բրիտանական ֆունտ	653.54	595.54
Ռուսական ռուբլի	8.40	7.88

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են տարվա շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են տարվա շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած տարբերությունների, որոնց վերաբերող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Նման ոչ դրամային հոդվածների դեպքում շահույթի կամ վնասի ցանկացած փոխարժեքային բաղադրիչ նույնպես ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության

ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Վարձակալական գույք հանդիսացող շենքերը նույնպես ընդգրկվում են հիմնական միջոցներում, եթե դրանք ստացվել են ֆինանսական վարձակալությամբ: Նման ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի ակնկալվող օգտակար ծառայության ընթացքում (որը որոշվում է՝ համեմատելով սեփական համանման ակտիվների հետ) կամ վարձակալության ժամկետի ընթացքում, եթե վերջինս ավելի կարճ է:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Հողամասեր, շենքեր և շինություններ	- 3 - 67 տարի
Կառուցվածքներ և փոխանցող հարմարանքներ	- 1 - 35 տարի
Մեքենաներ, սարքավորումներ և տրանսպորտային միջոցներ	- 1 - 24 տարի
Արտադրական, տնտեսական գույք և այլ	- 1 - 35 տարի

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Ոչ նյութական ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Համակարգչային ծրագրեր	- 3 - 10 տարի
Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	- 3 - 10 տարի
Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	- 8 - 10 տարի

3.4 Վարձակալված ակտիվներ

Համաձայն ՀՀՍՄ 17-ի՝ «Վարձակալություն», վարձակալված ակտիվի սեփականության իրավունքը փոխանցվում է վարձակալին, երբ նրան են փոխանցվում սեփականության իրավունքի հետ կապված բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Վարձակալված ակտիվը վարձակալության սկզբում ճանաչվում է վարձակալված գույքի իրական արժեքով կամ, ավելի ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով՝ գումարած միանվագ վճարները, եթե այդպիսիք կան: Համապատասխան գումարը ճանաչվում է որպես ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություն, անկախ նրանից, որ վարձակալական վճարների մի մասը կարող է վճարման ենթակա լինել մինչև վարձակալության սկիզբը:

Վարձակալված ակտիվների հետագա հաշվառումը, այսինքն՝ մաշվածության մեթոդի ընտրությունը և օգտակար ծառայության ժամկետների որոշումը, համապատասխանում են սեփականության իրավունքով Ընկերությանը պատկանող նմանատիպ ակտիվների հաշվառմանը: Ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները նվազեցվում են վարձավճարների չափով՝ հանած ֆինանսական վճարը, որը ներառվում է ֆինանսական ծախսերում: Ֆինանսական վարձակալության տոկոսային մասն իրենից ներկայացնում է մնացորդային արժեքի հաստատուն մաս, որը վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Մյուս բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.5 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համարման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռվածի մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը ներկայացված է ստորև:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների, բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե ուղղակիորեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» կամ «Այլ ֆինանսական արդյունքներ» հոդվածներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը ներկայացվում է «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

i. ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Ֆինանսական ակտիվները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ներառում են առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգվել են Ընկերության կողմից՝ սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, որոնք ենթակա չեն հեջավորման, դասակարգվում են այս կատեգորիայում:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հիմնված է իրական արժեքի փոփոխության վրա, որը որոշվում է՝ ուղղակիորեն վկայակոչելով գործող շուկայում գործարքները կամ գործող շուկայի բացակայության դեպքում՝ գնահատման մեթոդի միջոցով:

ii. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ անանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, ինչպես նաև մնացորդները դրամարկղում և բանկերում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և վճարումների ուշացումները ցուցանիչ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները ճանապարհին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը՝ ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

i. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

ii. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.7 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.8 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գուղվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք կապված են դուստր ընկերություններում և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների ու համատեղ ձեռնարկումներում մասնակցությունների հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, որտեղ Ընկերությունը ի վիճակի է վերահսկելու ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի տեսանելի ապագայում: Նմանատիպ ներդրումների և մասնակցությունների հետ կապված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից առաջացող հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է հարկվող շահույթի առկա լինելը, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը, և որը կմարվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է

հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և երբ դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից, և Ընկերությունը մտադիր է գուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

3.9 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ՝

- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համարկատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսներից եկամուտ

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը զեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի գուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Ներդրումային գույքից վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Հազար դրամ	Հոդամասեր, շենքեր և շինություններ	Կառուցված- քներ, փոխանցվող հարմա- րանքներ	Սեքենաներ, սարքավորում- ներ և տրանսպոր- տային միջոցներ	Արտադ- րական, տնտեսական գույք և այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,849,202	228,905	5,264,571	1,028,696	8,371,374
Ավելացում	-	-	2,200	283,161	285,361
Օտարում	-	-	(48,240)	(2,388)	(50,628)
Ներքին շարժ	-	-	1,234,985	(1,234,985)	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,849,202	228,905	6,453,516	74,484	8,606,107
Ավելացում	-	-	-	65,494	65,494
Կապիտալացում	2,180	-	86,235	86,407	174,822
Օտարում	-	-	(17,741)	(1,350)	(19,091)
Ներքին շարժ	-	-	149,704	(149,704)	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,851,382	228,905	6,671,714	75,331	8,827,332
<i>Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում</i>					
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(186,648)	(54,574)	(2,307,693)	(55,321)	(2,604,236)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(40,113)	(10,810)	(580,553)	(3,869)	(635,345)
Օտարում	-	-	48,195	2,386	50,581
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(226,761)	(65,384)	(2,840,051)	(56,804)	(3,189,000)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(39,359)	(10,795)	(592,374)	(3,228)	(645,756)
Օտարում	-	-	17,741	1,350	19,091
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(266,120)	(76,179)	(3,414,684)	(58,682)	(3,815,665)
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,662,554	174,331	2,956,878	973,375	5,767,138
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,622,441	163,521	3,613,465	17,680	5,417,107
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,585,262	152,726	3,257,030	16,647	5,011,667

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գրավադրված հիմնական միջոցներ չունի:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 496,012 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ ունեն գրո հաշվեկշռային արժեք (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 417,066 հազար դրամ):

Ընկերության հիմնական միջոցների նկատմամբ չկան որևէ սահմանափակումներ:

Ընկերությունը չունի որևէ պարտավորության համար որպես ապահովություն գրավադրված հիմնական միջոցներ:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 477 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 594 հազար դրամ):

5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Համա- կարգչային ծրագրեր	Լիցեն- զիաներ և ապրան- քանիշեր	Այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	77,681	8,554	117,821	204,056
Ավելացում	833	-	164,883	165,716
Օտարում	(13,939)	(984)	-	(14,923)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	64,575	7,570	282,704	354,849
Ավելացում	450	-	-	450
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	65,025	7,570	282,704	355,299
<i>Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում</i>				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(60,089)	(7,453)	(19,337)	(86,879)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(2,441)	(597)	(14,236)	(17,274)
Օտարում	13,875	984	-	14,859
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(48,655)	(7,066)	(33,573)	(89,294)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(2,479)	(399)	(27,264)	(30,142)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(51,134)	(7,465)	(60,837)	(119,436)
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	17,592	1,101	98,484	117,177
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,920	504	249,131	265,555
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,891	105	221,867	235,863

6 Տրված փոխառություններ

Հազար դրամ	Ընթացիկ		Ոչ ընթացիկ	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր</i>				
«Ավիարուժ» բժշկական կենտրոն ՓԲԸ	5,640	5,640	4,650	9,473
	5,640	5,640	4,650	9,473

Փոխառությունները ապահովում են մինչև մարումը և Ընկերության համար առաջացնում են հաստատուն կամ փոփոխական տոկոսային եկամուտ: Այդ գործիքների հաշվեկշռային արժեքը կարող է փոփոխվել գործընկերների վարկային ռիսկի և որոշ գործիքների փոփոխական գործիքների փոփոխական տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով:

Հազար դրամ	Հաշվեկշռային արժեք		Իրական արժեք	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր «Ավիաբուժ» բժշկական կենտրոն ՓԲԸ</i>	9,384	15,113	9,384	15,113
	9,384	15,113	9,384	15,113

7 Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2017թ.	2016թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	(495,286)	(510,035)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված (ծախս)/փոխհատուցում (տես՝ ծանոթագրություն 22)	(26,357)	14,749
Տարեվերջի մնացորդ	(521,643)	(495,286)

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2017թ. հունվարի 1	Այլ համա- պարփակ ֆինանս- ական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապար- փակ ֆինանսա- կան արդյունք- ների մասին հաշվետ- վությունում ճանաչված	2017թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	8,964	-	5,312	14,276
	8,964	-	5,312	14,276
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Հիմնական միջոցներ	(504,250)	-	(31,669)	(535,919)
	(504,250)	-	(31,669)	(535,919)
Չուտ արդյունք - հետաձգված հարկային	(495,286)	-	(26,357)	(521,643)

ակտիվներ/ (պարտավորություններ)				
2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.				
Հազար դրամ	2016թ. հունվարի 1	Այլ համա- պարփակ ֆինան- սական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապար- փակ ֆինանսա- կան արդյունք- ների մասին հաշվետ- վությունում ճանաչված	2016թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	10,693	-	(10,693)	-
	10,693	-	(10,693)	-
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Հիմնական միջոցներ	(520,728)	-	25,442	(495,286)
	(520,728)	-	25,442	(495,286)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)				
	(510,035)	-	14,749	(495,286)
Ներառյալ՝				
	2017թ.	2016թ.		
Մարման ենթակա ավելի քան 12 ամսվա ընթացքում	521,643	495,286		
Մարման ենթակա 12 ամսվա ընթացքում	(26,357)	14,749		

8 Պաշարներ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Նյութեր	37,698	34,956
Վառելիք	11,021	11,307
Պահեստամասեր	162	60
Այլ	25,094	20,456
	73,975	66,779

Պաշարների արժեքի նվազում տեղի չի ունեցել: Պաշարների սեփականության իրավունքի սահմանափակում չկա:

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	1,251,124	909,327
Տրված կանխավճարներ	4,760	4,812
	1,255,884	914,139
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	(268,277)	(240,812)
Պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքեր	10,584	21,987
Այլ դեբիտորական պարտքեր	160	1,165
	998,351	696,479

Բյուջեի գծով դեբիտորական պարտքի մնացորդը կազմում է 10,584 հազար դրամ (2016թ.՝ 21,987 հազար դրամ):

Բոլոր գումարները կարճաժամկետ են: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 69 օր (2016թ.՝ 71 օր): Ընկերությունը լրիվ պահուստավորում է բոլոր այն առևտրային դեբիտորական պարտքերը, որոնց մարման ժամկետից անցել է ավելի քան 360 օր, քանի որ, հիմնվելով անցյալի փորձի վրա, մարման ժամկետը 360 օրով գերազանցելու դեպքում առևտրային դեբիտորական պարտքերը համարվում են անհավաքագրելի:

Ղեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

Գեբիտորական պարտքերի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է ստորև.

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 6 ամիս	15,346	27,964
6 ամսից մինչև 1 տարի	1,251,124	909,327
	1,266,470	937,291

Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2017թ.	2016թ.

Տարեկգրի մնացորդ	(240,812)	(213,674)
Պահուստի դուրսգրում	-	-
Տարվա ընթացքում պահուստի աճ	(27,465)	(27,138)
Տարեվերջի մնացորդ	(268,277)	(240,812)

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Հավաքագրելիության ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակ է՝ ելնելով հաճախորդների շրջանակների մեծությունից և կապակցված չլինելու հանգամանքից: Հետևաբար, ղեկավարությունը հավատացած է, որ ստեղծված կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից գատ լրացուցիչ պահուստ չի պահանջվում:

Տես՝ ծանոթագրություն 25.1՝ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման համար:

10 Գրամական միջոցներ և համարժեքներ

Հազար դրամ	2017թ.	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	598	628
Բանկային հաշիվներ	3,587,765	965,245
	3,588,363	965,873

Գրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվությունը պատրաստված ուղղակի մեթոդով ներկայացված է ծանոթագրություն 29-ում:

11 Կապիտալ և պահուստներ

11.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Հայտարարված բաժնեմասեր	2017թ.	2016թ.
35 սովորական բաժնեմաս, յուրաքանչյուրը՝ 76,000,000 ՀՀ դրամ	2,660,000,000	2,660,000,000

Բաժնետեր	2017թ.		2016թ.	
	բաժնեմաս ը (հազար դրամ)	բաժնեմաս ի չափը (%)	բաժնեմասը (հազար դրամ)	բաժնեմասի չափը (%)
Հայաստանի Հանրապետություն՝ ի դեմս ՀՀ ԿԱ ՔԱԳՎ	2,660,000	100	2,660,000	100
	2,660,000	100	2,660,000	100

11.2 Շահաբաժիններ

2017թ. ընթացքում Ընկերությունը հայտարարել է 491,907 հազար դրամ շահաբաժին (2016թ.՝ 333,360 հազար դրամ): Բոլոր հայտարարված շահաբաժինները վճարվել են:

11.3 Պահուստային կապիտալ

Մինչև 2014թ. դեկտեմբերի 31-ը պահուստային կապիտալին կուտակված շահույթից կատարվել են հատկացումներ, ինչը կարգավորվում է Ընկերության կանոնադրությամբ: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պահուստային կապիտալը կազմել է՝ 399,000 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 399,000 հազար դրամ):

12 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2017թ.	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	19,387	19,054
Հաճախորդներից կանխավճարներ	174,532	123,577
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	137,694	157,860
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	1,588	1,637
	333,201	302,128

Ապրանքների ձեռքբերման գծով առաջացած պարտավորությունների մարման միջին տևողությունը կազմում է 1 ամիս (2016թ.՝ 1 ամիս): Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվառվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

13 Պահուստներ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ
Պահուստներ շարունակական գործառնական ծախսումների գծով	71,378	-	44,819	-

Հազար դրամ	2016թ.	Ավելացում	Հակադարձում	2017թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	44,819	26,559	-	71,378
	44,819	26,559	-	71,378

Հազար դրամ	2015թ.	Ավելացում	Հակադարձում	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	53,463	-	8,644	44,819
	53,463	-	8,644	44,819

14 Հասույթ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տրանզիտ չվերթներ ¹	3,778,044	2,338,388
Օդանավակայաններ ²	2,827,715	2,320,118
Այլ ³	1,927	1,931
	6,607,686	4,660,437

¹ Տրանզիտ չվերթներ - հասույթ, որը ձևավորվում է աէրոնավիգացիոն ծառայությունների մատուցման համար վճարներից, երբ օդանավը գտնվում է ՀՀ օդային տարածքում, սակայն վայրէջք չի կատարում

² Օդանավակայաններ - հասույթ, որը ձևավորվում է ՀՀ օդանավակայաններում չվերթների սպասարկումից՝ ժամանումներ և մեկնումներ

³ Այլ - ավիացիոն ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթ

15 Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատակիցներին հատուցումներ	1,046,085	1,050,642
Պարգևատրումներ	756,280	522,660
Եկամտային հարկ	649,781	569,701
Սոցիալական ապահովության վճարներ	31,915	28,881
Արհմիության վճարներ	15,213	17,913
Աշխատակիցների ապահովագրավճարներ	344	44,305
	2,499,618	2,234,102

16 Անդամավճարների գծով ծախսեր

Անդամավճարների գծով ծախսերը ամբողջությամբ վերաբերվում են ԵՎՐՈԶՈՆԹՐՈՆԼ կազմակերպությանը, (EUROCONTROL), որը Եվրոպական պետությունների միջկառավարական կազմակերպություն է, որին անդամակցում են Եվրոպայի 41 երկրների աէրոնավիգացիոն կազմակերպություններ: Կազմակերպությունը հանդիսանում է Եվրոպա մայրցամաքի օդային տարածքի դիսպետչեր՝ կարգավորելով և հսկելով անդամ պետությունների օդային տարածքները, տրանզիտ չվերթները, անդամ աէրոնավիգացիոն կազմակերպությունների օգտին հաշվարկում, գանձում և վճարում է հսկով օդային տարածքով չվերթներ իրականացնող ավիաընկերություններից հաշվարկված և գանձված գումարները: Հայաէրոնավիգացիա ՓԲԸ-ն ԵՎՐՈԶՈՆԹՐՈՆԼ-ի անդամ է դարձել 2016թ. մարտի 1-ին:

17 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Էլեկտրաէներգիա	49,644	52,847
Վառելիք	21,730	27,622
Գազ	1,280	1,532
Իրավաբանական և խորհրդատվական ծախսեր	6,852	9,711
Ապահովագրական ծախսեր	780	432
Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր	-	109
Պաշարների օտարումից ծախսեր	-	-
Տույժեր և տուգանքներ	113	1,345
Բանկային կոմիսսիոններ	4,305	11,361
Բարեգործական ծախսեր	-	1,465
Այլ ծախսեր	52,188	35,312
	136,892	141,736

18 Այլ եկամուտ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի հակադարձումից եկամուտ	1,485	1,448
Տույժեր և տուգանքներ	13,836	10,384
Չօգտագործված արձակուրդային օրերի գծով պահուստի հակադարձումից եկամուտ	-	8,644
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ	5,952	606
Պաշարների օտարումից եկամուտ	-	1,874
Այլ եկամուտ	3,984	5,302
	25,257	28,258

19 Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Բանկային հաշիվներից տոկոսային եկամուտ	40,478	8,829
Կապակցված կողմերին տրամադրված վարկերից տոկոսային եկամուտ	1,238	618
Ընդհանուր ֆինանսական եկամուտ	41,716	9,447
Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսներ	-	(1,399)
Ընդհանուր ֆինանսական ծախսեր	-	(1,399)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)	41,716	8,048

20 Այլ ֆինանսական հոդվածներ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ դասակարգված՝ որպես վաճառքի համար մատչելի</i>		
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ/(վնաս).		
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ		
- Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	728,376	254,066
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	161,163	71,604
- Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	997	778
- Փոխառություններ	-	-
	890,536	326,448
Փոխարժեքային տարբերություններից վնաս		
- Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	(471,969)	(291,655)
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	(59,354)	(88,779)
- Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(12,953)	(3,672)
	(544,276)	(384,106)
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ/(վնաս).	346,260	(57,658)

21 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	(625,221)	(185,638)
Հետաձգված հարկ	(26,357)	14,749
	(651,578)	(170,889)

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյու- նավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյու- նավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՄ)	3,137,972		1,010,158	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2016թ.՝ 20%) (Չհարկվող եկամուտ)/չնվազեցվող ծախսեր, զուտ	(627,594)	(20.0)	(202,032)	(20.0)
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(23,984)	(0.8)	31,143	3.1
	(651,578)	(20.8)	(170,889)	(16.9)

22 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

22.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

23 Ֆինանսական գործիքներ

23.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

23.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Փոխառություններ	9,384	15,113
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,251,284	910,492
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	3,588,363	965,873
	4,849,031	1,891,478

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19,387	19,054
	19,387	19,054

24 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերությունը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքուվաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

24.1 Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի և որոշակի այլ գնային ռիսկերի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության հասույթի հիմնական մասն (ավելի քան 95%) իրականացվում է Եվրոյով: Իսկ կատարված ծախսերի հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Ընկերության՝ արտերկրյա վաճառքներից, օտարերկրյա ավիաընկերություններին և որոշակիորեն այլ ոլորտի ընկերություններին ծառայությունների մատուցումից և ձեռքբերումներից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են Եվրոյով, ԱՄՆ դոլարով և Ռուսական ռուբլիով:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարները արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու տարվա վերջի ամսաթվի փոխարժեքով.

Հոդված	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Ռուսական ռուբլի	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,251,124	-	-	1,251,124
Գրամական միջոցներ և համարժեքներ	3,485,707	4	21,064	3,506,775
	4,736,831	4	21,064	4,757,899
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	680	718	-	1,398
	680	718	-	1,398
Զուտ արդյունք	4,736,151	(714)	21,064	4,756,501

Հոդված	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Ռուսական ռուբլի	Ընդամենը
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	668,059	5,825	-	673,884
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	878,880	93	15,587	894,560
	1,546,939	5,918	15,587	1,568,444
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	124,010	721	155	124,886
	124,010	721	155	124,886
Չուտ արդյունք	1,422,929	5,197	15,432	1,443,558

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգալիությունը՝ Եվրոյի, ԱՄՆ դոլարի, և Ռուսական ռուբլու նկատմամբ դրամի 10% (2016թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2016թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Չզգալիության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և տարվա վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2016թ.՝ 10%):

Դրամի արժեվորումը Եվրոյի, ԱՄՆ դոլարի և Ռուսական ռուբլու նկատմամբ 10%-ով (2016թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

	Եվրոյի ազդեցություն		ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Ռուսական ռուբլու ազդեցություն	
	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
Հազար դրամ						
Շահույթ կամ վնաս	473,615	142,293	71	520	2,106	1,543
	473,615	142,293	71	520	2,106	1,543

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Ընկերության՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

Ընկերության գործառնական արդյունքի վրա մեծ ազդեցություն կարող է ունենալ Եվրոյի փոխարժեքի տատանումները:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ ունի հաստատուն տոկոսադրույքներով փոխառու միջոցներ Ընկերությունն այս ռիսկը կառավարում է՝ ապահովելով համապատասխան չափի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքով փոխառու միջոցներ:

Հետևյալ աղյուսակում համադրվում են միջին պայմանագրային և արդյունավետ տոկոսադրույքները՝

2017թ.	Միջին տոկոսադրույք	
	Պայմանագրային	Արդյունավետ
Պարտավորություններ		
<i>Չսպահովված վարկեր և փոխառություններ</i>		
ՀՀ դրամ	0.0%	12.0%

2016թ.	Միջին տոկոսադրույք	
	Պայմանագրային	Արդյունավետ
Պարտավորություններ		
<i>Չսպահովված վարկեր և փոխառություններ</i>		
ՀՀ դրամ	0.0%	12.0%

Ստորև ներկայացված զգայունության վերլուծությունն իրականացվել է տոկոսադրույքի 3%-ի փոփոխության համար: 3%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված տոկոսադրույքի հավանական փոփոխությունն է:

Եթե տոկոսադրույքը լիներ 3% բարձր/ցածր, իսկ մյուս փոփոխականները մնային հաստատուն, ապա Ընկերության՝

3%	2017թ.	2016թ.
Շահույթ կամ վնաս	282	453
	282	453

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները, ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները և այլն: Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ.</i>		
Փոխառություններ	9,384	15,113
<i>Ֆինանսական հաստատություններից ստացման ենթակա գումարներ</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,251,284	910,492
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	3,588,363	965,873
	4,849,031	1,891,478

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ:

Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մասով պարտքային ռիսկը ընդունելի է, քանի որ պայմանագրային գործընկերները հեղինակավոր բանկեր են, որոնց վարկանիշը ըստ Moody's և Fitch Ratings միջազգային վարկանշային գործակալությունների հետևյալն է՝

- Արդշինբանկ ՓԲԸ

Fitch Ratings՝ կայունության վարկանիշ՝ b+

Moody's՝ ելակետային վարկային գնահատում՝ b1

- Կոնվերս Բանկ ՓԲԸ

Moody's՝ հեռանկարը՝ Կայուն, ելակետային վարկային գնահատում՝ b2

զ) *Իրացվելիության ռիսկ*

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2017թ.	Անտոկոս	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		
Մինչև 6 ամիս	19,387	19,387
	19,387	19,387

2016թ.	Անտոկոս	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		
Մինչև 6 ամիս	19,054	19,054
	19,054	19,054

24.2 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը առավելագույնին հասցնելով բաժնետերերի եկամուտները՝ փոխառու և կապիտալ միջոցների օպտիմալ համապատասխանություն ապահովելու միջոցով:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված բաժնետիրական կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը, որոնք բացահայտված են ծանոթագրություն 11-ում:

Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը, որպեսզի ապահովի փոխառու միջոցների և սեփական կապիտալի մնացորդների առավելագույն օպտիմալ համապատասխանություն, որը վերլուծվում է՝ հաշվառելով ֆինանսական լծակը (գուտ պարտավորությունը բաժանած ընդհանուր կապիտալի վրա) հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր փոխառություններ	-	-
Հանած՝ դրամական միջոցներ և համարժեքներ	(3,588,363)	(965,873)
Չուտ պարտավորություն	(3,588,363)	(965,873)
Ընհանուր կապիտալ	8,506,522	6,512,035
	4,918,159	5,546,162
Ֆինանսական լծակ	-73%	-17%

24.3 Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում ճանաչված իրական արժեքի չափումները և իրական արժեքի հիերարխիա

Ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս Ընկերության որոշ ակտիվներ և պարտավորություններ չափվում են իրական արժեքով: Ընկերության ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի չափման համապատասխան գնահատման տեխնիկա:

Հազար դրամ	Իրական արժեքի չափման հիերարխիա			
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Փոխառություններ	9,384	9,384	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,251,284	1,251,284	-	-
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,588,363	3,588,363	-	-
	4,849,031	4,849,031	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում
------------	----------------------------------

Նկարագրություն	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
	դրությամբ			
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19,387	19,387	-	-
Ընդամենը	19,387	19,387	-	-

Հազար դրամ		Իրական արժեքի չափման հիերարխիա		
Նկարագրություն	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
	դրությամբ			
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Փոխառություններ	15,113	15,113	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	909,327	909,327	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	965,873	965,873	-	-
	1,890,313	1,890,313	-	-

Հազար դրամ		Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում		
Նկարագրություն	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
	դրությամբ			
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19,054	19,054	-	-
Ընդամենը	19,054	19,054	-	-

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),

- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ կետերի և ֆինանսական գործիքների, որոնք, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, չափվել են վերագնահատված արժեքով կամ իրական արժեքով, ինչպես ներկայացված է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

25 Պարտավորվածություններ

25.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը կապակցված կողմերի հետ կապիտալ ծախսումների գծով պարտավորվածություններ չունի:

25.2 Իրավական պարտավորվածություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը որոշ ավիաընկերությունների հետ ունեցել է դատական վեճեր՝ հանդես է եկել որպես հայցվոր: Մասնավորապես՝

- «Էլբրուս Ավիա»՝ 6,305 ԱՄՆ դոլար
- «Բաշկիրյան ավիաուղիներ»՝ 957.73 Եվրո
- «Կուրանի ավիաուղիներ»՝ 2,412 Եվրո
- «Արմավիա Ավիաընկերություն»՝ 638,689.38 Եվրո
- «Աերոսվիտ»՝ 5,028 Եվրո
- «Էյր Արմենիա»՝ 409,637.7 Եվրո

Ընդհանուր հայցը կազմել է՝ 1,056,724.81 Եվրո և 6,305 ԱՄՆ դոլար: Բոլոր հայցերը բավարարվել են ի օգուտ «Հայաէրոնավիգացիա» ՓԲԸ-ի: 2017թ. ընթացքում նոր դատական գործեր չեն առաջացել:

Ընկերություն 2017թ. և 2016թ.-ին հանդես չի եկել պատասխանող որևէ դատական գործում:

26 Պայմանականություններ

26.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների

ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով, ինչպես նաև տարածաշրջանի տնտեսական ճգնաժամը: Ընկերության վրա այս գործոնների հնարավոր հետևանքները կարող են ներառել վարկատուների հանդեպ անվճարունակությունը, խաթարված հեղինակությունը, վաճառքների, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված դժվարությունները և այլն: Բոլոր այս խնդիրները կարող են հանգեցնել Ընկերության իրացվելիության անկման և, հետևաբար, առաջացնել անընդհատության խնդիրներ: Բացի այդ, համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված՝ Հայաստանի հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վերաբերյալ դեռևս առկա են անորոշություններ, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը մեծ կախման մեջ է գտնվում: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա տարակուսանքներն ու ենթադրությունները շատ են, Ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, եթե այդպիսիք կան, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե ներկա տարածաշրջանային ճգնաժամի ազդեցությունը Հայաստանում նկատելի և արժանահավատորեն գնահատելի լիներ:

26.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն:

Ընկերությունն ունի հետևյալ ապահովագրական պոլիսները՝

- Աշխատակիցների առողջության ապահովագրություն
- Ավտոմեքենաների ԱՊՊԱ և Կասկո ապահովագրություն

Ընկերության ապահովագրական գործընկերը «Նաիրի Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ն է:

26.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

26.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Շրջակա միջավայրը, որտեղ Ընկերությունը գործում է, չի պահանջում, որպեսզի Ընկերությունը ներկայացնի շրջակա միջավայրի վրա իր ունեցած ազդեցության տարեկան հաշվետվություն կամ համանման զեկույց: Ղեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները սպազայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, դուստր ընկերությունները (առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար), ասոցիացված ընկերությունները և համատեղ ձեռնարկությունները, հիմնական ղեկավար անձնակազմը և այլն, ինչպես նկարագրված է ստորև:

27.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը բաժնետոմսերի 100%-ը պատկանում է Հայաստանի Հանրապետությանը՝ ի դեմս ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության (ՀՀ ԿԱՔԱԳՎ), որն էլ հանդիսանում է վերջնական վերահսկողը:

27.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են.

<i>Շահաբաժիններ</i>				
Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում հայտարար- ված	Տարվա ընթացքում վճարված	Մնացորդը առ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	491,907	(491,907)	-
	-	491,907	(491,907)	-
Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում հայտարար- ված	Տարվա ընթացքում վճարված	Մնացորդը առ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	333,360	(333,360)	-
	-	333,360	(333,360)	-

Տրված փոխառություններ

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում տրված փոխառութ- յուններ	Տարվա ընթացքում վճարված փոխառութ- յուններ	Մնացորդը առ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	15,930	-	(5,640)	10,290
	15,930	-	(5,640)	10,290

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում տրված փոխառութ- յուններ	Տարվա ընթացքում վճարված փոխառութ- յուններ	Մնացորդը առ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	22,680	-	(6,750)	15,930
	22,680	-	(6,750)	15,930

ՀՀ պետական բյուջեի հետ գործարքներ

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ՀՀ պետական բյուջե վճարված հարկեր, տուրքեր, պարտադիր վճարներ, տույժեր և տուգանքներ պետական մարմիններին, ներառյալ սոցիալական վճարները	905,793	737,990
	905,793	737,990

27.3 Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը և նրանց անմիջական ազգականները կանոնադրական կապիտալում էական մասնակցություն չունեն:

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը տարվա ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին» հոդվածում.

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ, ներառյալ սոցիալական ապահովության վճարները	148,549	116,984
	148,549	116,984

28 Գրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն՝ պատրաստված ուղակի մեթոդով

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ծառայությունների մատուցումից դրամական միջոցների մուտքեր	6,421,390	4,635,269
Ավելացված արժեքի հարկի վերադարձ	70,321	258,163
Նյութերի, ապրանքների ձեռքբերում	(67,681)	(47,380)
Աշխատանքների, ծառայությունների ձեռքբերում	(474,910)	(584,854)
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից	(1,858,818)	(1,593,774)
Շահութահարկի վճարում	(222,056)	(89,652)
Վճարումներ բյուջե	(651,803)	(621,067)
Վճարումներ պարտադիր սոցիալական վճարների գծով	(31,934)	(28,768)
Այլ մուտքեր	2,785	35,008
Այլ ելքեր	(233,903)	(174,707)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>2,953,391</i>	<i>1,788,238</i>
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տրված կանխավճարներ	-	6,100
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(240,766)	(451,077)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	-	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	40,492	9,447
Տրված փոխառությունների մարումներ	5,640	6,750
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(194,634)</i>	<i>(428,780)</i>
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	-	61,591
Վարկերի և փոխառությունների մարում	-	(174,121)
Վճարված շահաբաժիններ	(491,907)	(333,360)
<i>Ֆինանսական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(491,907)</i>	<i>(445,890)</i>
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	2,266,850	913,568
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	355,640	(57,647)
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	965,873	109,952
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	3,588,363	965,873

29 Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

ՀՀ կառավարության 2018թ.-ի մարտի 15-ի N 253-Ն որոշման 5-րդ կետի համաձայն՝ «Զվարթնոց ավիաօդերևութաբանական կենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (գրանցման համարը՝ 271.140.00494) վերակազմակերպվելու է՝ «Հայաէրոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերությանը (գրանցման համարը՝ 271.070.01467) միացվելու ձևով:

ՀՀ կառավարության 2018թ.-ի մարտի 15-ի N 253-Ն որոշման 6-րդ կետի համաձայն՝ որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում՝ (որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, պետք է իրականացվի վերոհիշյալ երկու ընկերությունների վերակազմակերպման գործընթացը՝ ապահովելով միացման պայմանագրի կնքումը և փոխանցման ակտերի կազմումը, դրան համապատասխան «Հայաէրոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության կանոնադրական կապիտալի չափի և կանոնադրության մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը: Որոշման համաձայն պետք է իրականացվի նաև կատարված փոփոխությունների պետական գրանցման գործընթացը:

Նույն որոշման 8-րդ կետի համաձայն՝ 6-րդ կետում նշված գործընթացների իրականացման հետ կապված բոլոր ծախսերը պետք է հատուցվեն «Հայաէրոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության հաշվին: